

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Ioannis || Slotani || Geffensis, Sacrae || Theologiae
Profes-||soris, De retinenda fide orthodo-||xa & catholica
aduersus hæ-||reses & sectas, & præci-||puè
Lutherana[m], Li-||bri nouem.||**

Slotan, Johann

Coloniae, 1560

VD16 S 6745

Capvt III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29875

IOANN. SLO. GEF.

suam hæretici scripturis conantur defendere, & scripturæ non in legendo, sed in intelligendo cōsistunt, vt inquit S-Hieronymus. Si ergo scripturæ intelligatur eo sensu, quo Deus per prophetas & apostolos loquutus est, cōstat illū solū in catholica & apostolica Ecclesia, à qua & aduersarij scripturas acceperūt, quod negare nō possunt: ipsi enim à nobis discesserunt nō nos ab illis, vt rectè præscribamus illis.

CAPVT III.

*In lib. ad-
uerfus pro-
phanas om-
niū hæ-
rescon no-
uationes.* **S**ed si apud hæreticos possessio scri-
pturarū non est, si apud illos nullā
est ius vtendi scripturis, cur eis vtun-
tur? cur eas citant & producant in me-
dium? cur denique eas interpretantur?
Sed ipsi, inquit Tertullianus, de scrip-
turis agunt, & de scripturis suadent (&
vt Vincentij Lirinensis verbis vtamur)
vtuntur hæretici diuinæ scripturæ testi-
monijs, & vehementer quidem. Nam vi-
deas eos volare per singula quæque san-
ctæ legis volumina, per Moyfi, per re-
gno-

DE
gnorun
stolos,
ue eni
priuati
monib
uiuijs,
penè d
tiam sc
nentur
puscula
uiniani
nas inf
em, pr
quæ ne
ti sente
Porro
tullian
suadere
nisi ex
tius Lir
uendi &
cultius
titant. S
rè citò e
ces exha
cloquij

gnorum libros, per psalmos, per apostolos, per Euangelia, per prophetas. Si Scripturas
cur citent
& tractent
hæretici. ue enim apud suos siue alienos, siue priuatim, siue publicè, siue in sermonibus, siue in libris, siue in conuiujs, siue in plateis, nihil vnquam penè de suo proferunt, quod non etiam scripturæ verbis adumbrare contentur. Lege Pauli Samofatheni opuscula, Priscilliani, Eunomij, Iouiniani reliquarumque pestium, cernas infinitam exemplorum congeriem, propè nullam omitti paginam, quæ non noui aut veteris Testamenti sententijs fucata & colorata sit. Porro huic obiectioni respondet Tertullianus, dicens: Aliunde scilicet suadere non possent de rebus fidei, nisi ex libris fidei. Et post eum Vincentius Lirinensis: Tanto, inquit, magis cauendi & pertimescendi sunt, quanto occultius sub diuinæ legis umbraculis latent. Sciunt enim foetores suos, nulli ferè citò esse placituros, si nudi & simplices exhalentur, atq; idcirco eos cælestis eloquij velut quodam aromate aspergunt,

IOANN. SLOT. GEF.

Recte er-
go dictū
est, pixides
habere
pharmaca
pharmaca
verò vene-
na.

gunt, vt ille qui humanum facile despi-
ceret errorem, diuina non facile contē-
nat oracula. Itaque faciunt, quod hi so-
lent, qui paruulis austerā quādam tem-
peraturi pocula, prius ora melle circum-
linunt, vt incauta ætas cum dulcedinem
præferat, amaritudinem non refor-
midet. Quod etiam his curæ est, qui ma-
la gramina, & noxios succos medicami-
num vocabulis præcolorant, vt nemo se-
rè vbi supra scriptum legerit remediū,
suspicietur venenum. Multa quoq; alia
adhuc subiicit, quæ hic ascribere lon-
gum esset, qua propter ad autorem ip-
sum lectorem remittimus. D. Hierony-
mus in cap. 23. Hieremiæ, vbi dicit: Pro-
pterea ecce ego ad prophetas, dicit do-
minus, qui furatur verba mea. Semper
(inquit) imitatur mendacium verita-
tem: & nisi habuerit aliquam similitu-
dinem recti, decipere non potest inno-
centes. Quomodo igitur in priori po-
pulo mentiebantur Prophetæ atque di-
cebant: Hæc dicit Dominus. Et, Vidi
Dominum, Et verbum domini quod fa-
ctum est ad illum, siue illum. Sic hæreti-
ci assu-

D
ci assu-
de v
rantu
proxi
& Eu
vt con
dorm
rè diē
suum.
que li
inqui
neque
domi
derun
plusq
non su
let die
fectan
his qu
nicas, v
mones
rum no
nem qu
pergre
uentes
autem

DE RETI. FIDE ORTH. 83

ci assumunt testimonia scripturarum de veteri & nouo Testamento, & furantur verba saluatoris vnusquisque à proximo suo, prophetis & Apostolis & Euagelistis, & assumunt linguas suas, vt cordis venena ore pronuncient, & dormitant dormitationē, de quibus verè dictum est: dormitauerunt somnum suum, & nihil inuenerunt. Irenæ' quoque lib. 1. c. 1. de hæreticis loquens: Cū, inquit, tale sit illorum agumentū, quod neque prophete prædicauerunt, neque dominus docuit, neque Apostoli traderunt, quòd abundantius gloriantur plusquam cæteri cognouisse, de his que non sunt scripta legentes: & (quod solet dici) de arena resticulas neçtere affectantes, fide' digna aptare conantur his quæ dicta sunt, vel parabolas dominicas, vel dictiones propheticas, aut sermones apostolicos, vt figmentum illorum non sine teste esse videatur, ordinem quidem & textum scripturam supergredientes, & quantū in ipsis est soluentes membra veritatis. Transferunt autem & transsingunt, & alterum ex

M altero

IO ANN. SLOT. GEF.

Similitu-
do contra
deprauate
vrentes
scripturas
sacras.

altero facientes, seducunt multos
ex his quæ aptant ex dominicis elo-
quijs malè composito phantasmati.
Quomodo si quis regis imaginem bo-
nam, fabricatam diligenter ex gemmis
preciosis à sapiente artifice soluens
subiacentem hominis figuram, trans-
ferat gemmas illas & reformans, faciat
ex his formam canis vel vulpecule, &
hanc malè dispositam, dehinc con-
formet & dicat hanc esse regis illam
imaginem bonam, quam sapiens arti-
fex fabricauit, ostendens gemmas,
quæ bene quidem à primo artifice
in regis imagine compositæ erant, ma-
lè verò à posteriore in canis figuram
translatæ sunt, & per gemmarum phan-
tasmam decipiat idiotas, qui comprehen-
sionem regalis formæ non habeant, &
suadeat, quoniam hæc turpis vulpecu-
læ figura, illa est bona regis imago. E-
odem modo & hi anicularû fabulas as-
sumentes, post deinde sermones & di-
ctiones & parabolâs hinc inde adferen-
tes, vt aptare volût suis fabulis eloquia
Dei. Hanc eandem similitudinem, cû
ex

D
ex Ire
stanti
31. scri
lam v
net, q
na qu
pturis
gnosce
magir
ctis in
tatis c
mentu
ra auf
quom
perue
hant, c
ctant,
consu
nicâ s
cras di
quû si
ad sent
erony
mines
theran
pinxit

DE RETI. FIDE ORT. 82

ex Irenæo retulisset Epiphanius Constantiæ Cypri Episcopus contra sectam 31. scribens, subiunxit, dicens: Qui regulam veritatis immobilem in seipso tenet, quam per baptismum accepit, nomina quidem & voces ac parabolas ex scripturis agnoscet. Etsi enim lapillos cognoscet, tamen vulpeculam pro regia imagine non suscipiet. Sed singulis dictis in proprios locos relatis, & veritatis corpusculo adaptatis, ipsorum figmentum denudabit, & ex rerum natura auferet. haecenus ille. Hæretici itaque quum scripturas corrumpant, aut ad peruersa sua dogmata stabilienda trahant, certè longè irreuerentius eas trahant, quàm ipsi milites tunicam Christi in consutile, hi certè reuerentur hanc tunicam scindere, sed hæreticos literas sacras dilacerare non pudet. Porro quum sit sacrâ scripturâ pervertere, aut ad sensum trahere repugnante, vel ex d. Hieronymo liquet, quod aduersus eiusmodi homines inuehes in epist. ad Paulinum, Lutheranos suis coloribus satis graphicè depinxit, dum ait: Taceo de mei similibus quum si

Sacras literas quomodo hæretici corrumpant.

M 2 fortè

F. multos
is elo-
smati.
em bo-
gemmis
soluens
a, trans-
ns, faciat
ecule, &
nc con-
gis illam
iens arti-
gemmas,
artifice
rant, ma-
figuram
um phan-
mprehen-
abeant, &
vulpecu-
mago. E-
abulas ab-
ones & di-
e adferen-
s eloquia
inem, cu-
er

IOANN. SLOT. GEF.

tè ad scripturas sanctas, post seculares li-
 teras venerint, & sermone composito,
 aurem populi mulserint, quicquid di-
 xerint, hoc legem Dei putant, nec scire
 dignantur quid prophetæ, quid Apo-
 stoli senserint: Sed ad sensum suum in-
 congrua aptant testimonia, quasi gran-
 de lit, & non vitiosissimum docendi ge-
 nus, deprauare sententias, & ad volunta-
 tem suam scripturam trahere repugnân-
 tem. Quasi non legerimus Homerocen-
 tonas, & Virgiliocētonas, ac non sic e-
 tiam Maronem sine Christo possumus
 dicere Christianum, quia scripserit: Iā
 redit & virgo, redeunt Saturnia regna. Iā
 noua progenies cælo demittitur alto.
 Et patrem loqnētem ad filiū: Nate meq̄
 vires, mea magna potētia solus. Et post
 verba saluatoris in cruce: Talia persta-
 bat memorans, fixusque manebat. Ha-
 stenus ille. Propter hæc ergo & similia,
 rectè à Tertulliano dictum est, hæreti-
 cos vti scripturis in testimonium iudi-
 cij. Sic enim in libro de carne Christi
 habet. Sed vtantur hæretici omnes scri-
 pturis, cuius vtantur etiam mundo.
 Erit

Hæretici
 vtantur
 scripturis
 in testimo-
 nium iudi-
 cij.

DI
 Erit i
 iudic
 phem
 stinus
 ferit h
 teras t
 lutem
 cinali
 quæ v
 ad san
 PH
 quem
 etam
 dit ex
 storia
 quen
 nicien
 busda
 venæ
 à petri
 liquo
 biben
 mittit
 vt om
 tu se s

Erit illis hoc quoque in testimonium iudicij, quod de exemplis ipsius blasphemias suas instruunt. Et D. Augustinus epist. 141. ad Maximum, rectè asserit hæreticos non rectè intelligere literas sacras, conscriptas ad fidelium salutem, tanquam si quisquam se medicinalibus ferramentis grauiter vexet, quæ vtique non ad vulnerandum, sed ad sanandum sunt instituta.

PRæterea hæretici serpentum more scripturarum aquas intoxicant, quemadmodum Epiphanius contra scismaticam 34. scribens, huiuscemodi ostendit exemplo? Qui rerum, inquit, historias scripserunt, dipsadem tradunt quendam serpentem, talem veneni perniciem inducere. Etenim in locis quibusdam vbi fontes sunt in Petris aut venæ, siue rinuli parui aquarum, qui à petris funduntur in receptaculum aliquod, ipsa dipsas aquam reperiens ac bibens, postquam bibit, venenum immittit in prædictas aquarum stationes, vt omne animal quod accessit, & potu se satiauit, videatur quidem sibi utilitatem

CAPVT III.

Scripturæ
rû aquas
hæreticis
toxicant
serpentû
more.
Dipsadis
naturæ